Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἄμπωσμα τό, *Λεξ.* Δεὲκ Δάουνδ. *ἄϐωσμα* Κρήτ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πάρ.(Λεῦκ.) *ἄμπωγμα* Ἤπ. —*Λεξ.* Γαζ. (λ. *ἔκκρουσις*) Δεὲκ Λάουνδ. *ἄϐωγμα* Κρήτ. *ἄμπουγμα* Ἤπ.(Ζαγόρ. Ἰωάνν.) Θρᾴκ.(Ἀδριανούπ.) Μακεδ. *ἄμπωμα* Καλαϐρ. (Μπόϐ.) *ἄπωμα* Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.) *ἄπ-πωμα* Κάρπ. Σύμ. *ἄπ-πωμαν* Κύπρ. —ΔΛιπέρτ. Τζιυπρ. τραούδ. 83 *ἄπ-πουμαν* Λυκ.(Λιβύσσ.) *ἠπ-πῶμα* Σύμ.

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀμπώθω*. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

Α) Κυριολ. **1)** Ὤθησις, ἀπώθησις Ἤπ. Θρᾴκ. (Ἀδριανούπ.) Καλαϐρ. (Μπόϐ.) Κρήτ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μακεδ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. κ. ἀ.) Σύμ. κ. ἀ.: *Ἡ πόρτα πρησμένη 'ναι καὶ θέλει ἄϐωσμα γιὰ ν' ἀνοίξῃ* Ἀπύρανθ. Συνών. *ἀμπωσιὰ* **1**, *ἄμπωσι*, **ἀμπώσιμο*, *ἀμπωσματειά*, *ἀμπωσμός*, *σπρωξιά*, *σπρώξιμο*, *σκούντημα*. Πβ. *ἀμπωσίδι*. **2)** Καθέλκυσις πλοίου Κάρπ. **3)** Πρᾶγμα ἄξιον νὰ ἀπορριφθῇ, ἀπόρριμμα Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.): Φρ. *Οὔ, νὰ μοῦ χαθῇς, ἄπωμα!* (πρὸς δυσειδῆ).

Β) Μεταφ. **1)** Παρόρμησις, προτροπή, ἐνθάρρυνσις πρός τι Κύπρ.: *Ὁ πελ-λὸς ἄπ-πωμαν θέλει.* **2)** Ἡ δι' ὑποθάλψεως καὶ θωπειῶν πρόκλησις ἐπάρσεως, φυσιώσεώς τινος Κύπρ. —ΔΛιπέρτ. ἔνθ' ἀν.: *Τοῦ κάμαν ἕναν ἄπ-πωμαν ποῦ 'εν-νὰ πελ-λάνῃ 'ποὺ τὴν χαράν του* (*πελ-λάνῃ* =τρελλαθῇ) || Ποίημ.

'Ποὺ τ' ἄπ-πωμαν ἐκάμαν σε καϐάτδιν οἱ γονϐοί σου
τδαὶ σοὺ πκϐὸν χαμαὶ 'ἐν πατᾷς, | εἶντα ποῦ μοῦ φτεροπετᾷς;

(*καϐάτδιν*=λεύκη) ΔΛιπέρτ. ἔνθ' ἀν.

ἀμπωσματειὰ ἡ, ἀμάρτ. *ἀπ-πωματειὰ* Ρόδ. *ἀϐωσματὲ* Δ.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *ἄμπωσμα* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. *-ειά*.

Ὤθησις, ἀπώθησις: *Νὰ σοῦ 'κω μιὰν ἀπ-πωματειὰν νὰ πάῃς πέρα 'κεῖ!* ('κω = δώκω, δώσω) Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἄμπωσμα* **Α 1**.

ἀμπωσμὸς ὁ, *Λεξ.* Γαζ. (λ. *ἄπωσις*) *ἀϐωσμὸς* Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. *ἀπωσμός*. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

Ὤθησις, ἀπώθησις ἔνθ' ἀν.: *Σ τὸν ἀϐωσμὸ ποῦ ἀϐώσαμε ἀὴ ϐόρτα νὰ πάμε νὰ φάμε, ἤρθε κ' εὐτὸς κ' ἤϐε μέσα* Ἀπύρανθ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἄμπωσμα* **Α 1**.

ἀμπωχτὰ ἐπίρρ. Γ'Αθάν. Πράσιν. καπέλλ. 147.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀμπωχτός*.

Δι' ὠθήσεως: *Τὸ καΐκι σήκωσε ἄγκυρα καὶ σιγὰ σιγά, ἀμπωχτὰ μὲ τὰ κουπιὰ ϐγῆκε ἀπὸ τὸ λιμάνι.*

ἀμπωχτῆρας ὁ, Στερελλ. (Μεσολόγγ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀμπώχνω*, δι' ὃ ἰδ. *ἀμπώθω*.

Ὁ κοντός, διὰ τοῦ ὁποίου ἀπωθοῦν ἢ προωθοῦν λέμβον, ὅταν πλέουν εἰς ἀϐαθῆ ὕδατα. Συνών. *ἀκόντι* **1**, *κοντάρι*, *σταλίκι*.

ἀμπωχτὴς ὁ, Στερελλ. (Μεσολόγγ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀμπώχνω*, δι' ὃ ἰδ. *ἀμπώθω*. Παρὰ Βλάχ. *ἀμπωστής*.

Ὁ ὠθῶν, ὁ προωθῶν τι.

ἀμπωχτοκέφαλα ἐπίρρ. Ἤπ. —*Λεξ.* Ἠπίτ. *ἀμπουχτουκέφαλα* Ἤπ.

Ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ἐπιθ. *ἀμπωχτοκέφαλος*, ὃ ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀμπωχτός* καὶ τοῦ οὐσ. *κεφάλι*.

Μὲ τὴν κεφαλὴν φερομένην πρὸς τὰ κάτω: *Ἔπισι κὶ πῆι ἀμπουχτουκέφαλα.* Συνών. *ἐπικέφαλα*, *κατακέφαλα*. Πβ. *ἐπίκουπα*, *ἐπίστομα*, *μπρούμυτα*.

ἀμπωχτοκεφαλιάζω Ἤπ. —*Λεξ.* Ἠπίτ. *ἀμπουχτουκιφαλιάζου* Ἤπ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. *ἀμπωχτοκέφαλα*.

1) Ἀμϐτ. φέρομαι, πίπτω μὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω Ἤπ.: *Μπουχτουκιφάλιασι αὐτός.* Καὶ μετϐ. ὠθῶ τινα, ὥστε νὰ πέσῃ μὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω ἔνθ' ἀν. **2)** Καταδιώκω τινὰ *Λεξ.* Ἠπίτ.

ἀμπωστὸς ἐπίθ. ἀμάρτ. *ἀπωστὸς* ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾷ 28 (1928) 287. *ἀϐωστὸς* Κρήτ. *ἀπ-πουστὸς*Λυκ. (Λιβύσσ.) *ἀπωχτὸς* ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾷ 28 (1928) 287. *ἀϐωχτὸς* Κρήτ. *'π-πωτὸς* Ρόδ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. *ἀπωστός*.

Ἐκεῖνος ὅστις ὠθεῖται ὑπό τινος, ὠθούμενος ἔνθ' ἀν.: *Ἀϐωχτὸ τὸν ἔϐγαλα ὄξω* Κρήτ. *'π-πωτὸν τὸν ἐφέρασι* Ρόδ.

ἀμυαλιὰ ἡ, σύνηθ. *ἀνεμυαλιὰ* Ζάκ. Κεφαλλ. *ἀνιμυαλιὰ* Μακεδ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἄμυαλος*.

Ἔλλειψις νοῦ, ἐλαφρόνοια, κουφόνοια σύνηθ.: Ἄσμ.

'Αγάπη ποῦ 'χα κ' ἔχασα ἀπ' τὴν ἀνιμυαλιά μου

Μακεδ. Συνών. *ἀλαφράδα*, *ἀλαφρομυλιά*, *ἀλαφρωμάρα*, *ἀλογιστία*, *ἀμυαλωσύνη*, *ἀνοησία*, *βλακεία*, *κουταμάρα*, *κουτουράδα*. Πβ. *ἀγαθάγρα*.

ἄμυαλος ἐπίθ. *ἀμύαλος* Πόντ. (Κερασ. κ. ἀ.) *ἄμυαλος* κοιν. *ἄμυαλους* ϐόρ. ἰδιώμ. *ἄμνυαλους* Θρᾴκ. Λέσϐ. Μακεδ. (Χαλκιδ.) *ἀνάμυαλος* Βιϑυν. *ἀνέμυαλος* Ζάκ. Κεφαλλ. Μῆλ. Λευκ. *ἀνέμυαλους* Σάμ. *ἀνέμνυαλους* Σάμ. *ἀνήμυαλος* Τῆλ. Θηλ. *ἀμυαλοῦ* Χίος

Ἐκ τοῦ μεταγν. ἐπιθ. *ἀμύαλος*, ὃ ἐκ τοῦ ἀρχ. *ἀμύελος* = ὁ στερούμενος μυελοῦ. Διὰ τὸν τύπ. *ἀνέμυαλος*, ὅστις καὶ παρὰ Σομ., ἰδ. ἀ- στερητ. **1 δ**.

1) Ὁ μὴ ἔχων *μυαλά*, ἄφρων, ἄνους, ἐλαφρόνους κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. κ. ἀ.): *Γυναῖκα ἄμυαλη, παιδὶ ἄμυαλο, κεφάλι ἄμυαλο* κοιν. *Αὐτὴ ἡ κωπέλλα κάνει σὰν ἀνέμυαλη* Λευκ. || Ἄσμ.

Μωρὴ μακρειὰ κι ἀνάλατη καὶ ϐάρκα πισσωμένη
καὶ καρακάξα ἀμυαλοῦ, ποιὸς δαίμονας σὲ παίρνει;

Χίος. Συνών. *ἄϐαρος* **1 β**, *ἀλαφρόγνωμος*, *ἀλαφροκαύκαλος*, *ἀλαφροκέφαλος*, *ἀλαφροκουδουνισμένος*, *ἀλαφρόμυαλος*, *ἀλαφρομυαλούσης*, *ἀλαφρονούσης*, *ἀλαφροπαλάντζας*, *ἀλαφρὸς* **9**, *ἀλαφρόστοιχος*, *ἀλόγιαστος* **1**, *ἀλόγιστος* **1**, *ἀνόητος*, *ϐλᾶκας*, *κουτός*, *μωρός*. **2)** Ἀδύνατος, καχεκτικὸς Τῆλ.

ἀμυαλωσύνη ἡ, *Λεξ.* Μ.Ἐγκυκλ. *ἀμυαλωσύνα* Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἄμυαλος*.

Ἀφροσύνη, ἐλαφρόνοια, κουφόνοια ἔνθ' ἀν. Συνών. ἰδ ἐν λ. *ἀμυαλιά*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ